

Manifesto de Prago en Okinava Lingvo

**Hokkajdo Esperanto-Ligo (HEL)
Sapporo, Hokkajdo, Japanio**

Antauhskribo

JOKOJAMA Hirojuki, ano de HEL

La vorto "Okinavo" estas "Japana insulo en Pacifiko" lauh la vortaro "Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto." Oni nomas Okinavon "Uchinaa" en Okinavo kaj "Okinauha" en Japanio. Okinavo estas la chefa insulo en la insularo "Nansei Shotoo", kiu konsistas el chirkauh 190 insuloj en diversaj grandoj trovighanta sudokcidente de la insulego "Kjuushuu" en Japanio, kaj nordoriente de la insulego Tajvano.

En la "Nansei Shotoo" sude trovighas "Amami" Insuloj, Okinavaj ("Uchinaa" nomata en Okinavo) Insuloj, "Mijako ("Naaku" nomata en Okinavo)" Insuloj, "Jaejama ("Jeema" nomata en Okinavo)" Insuloj. Oni nomas ilin la insuloj de Lucho auh foje nomata "Rjuukjuu ("Ruuchuu" nomata en Okinavo)", kaj oni nomas la lingvojn parolatajn en la insuloj la lucha lingvo (auh foje nomata "Rjuukjuu-lingvo")*. **Okinava Lingvo** uzita en la Manifesto de Prago estas la lingvo parolata en Okinavaj Insuloj, kaj la dialekto de la lucha lingvo.

Kaj lauh la lingvoscienco la lucha lingvo maldetale konsistas el kvin dialektoj, t.e. "Amami"-lingvo, **Okinava Lingvo** ("Uchinaa-guchi" nomata en Okinavo), "Mijako"-lingvo, "Jaejama"-lingvo kaj "Jonaguni ("Junaguni" nomata en Okinavo)"-lingvo. Oni diras, ke la diferenco inter la dialektoj estas pli malsama ol chiuj dialektoj de la japana lingvo.

Do en chi tiu pagho ni prezentas MANIFESTON DE PRAGO de la Movado por la Internacia Lingvo ESPERANTO en **Okinava Lingvo** faritan lauh la vidpunktoj kiel lingvaj rajtoj kaj lingva diverseco en la manifesto.

Dank' al la klopodoj de s-ro HIGA Kijosi, kiu estas la okinava ano kaj klopodas pri la movado por restituo de Okinava Lingvo diskriminaciita dum longa dauhro, ni povas fari la manifeston de la okinava versio. Refoje ni esprimas dankon al li.

Vi povas vidi la Okinavan version che jena TTT-pagha adreso:

<http://www5d.biglobe.ne.jp/~hel/prago/pragooki.htm>

***NOTO:** Iam en la insuloj de Lucho (auh foje nomata "Rjuukjuu") trovighis la reghlando "Rjuukjuu Ookoku" sendependinta tute de japano, kaj ghia chefurbo estis la urbo "Sjuri ("Sjui" nomata en Okinavo)" en Okinavo. En chi tiuj insuloj ekde la komenco de 17a jarcento oni estis submetita en regadon de japana politika potenco, sed ankauh post tiam disvolvighas la lucha lingvo, kiu estas sendependa lingvo de la japana lingvo.

Lauh la lingvoscienco estas konfirme, ke la lucha kaj la japana lingvoj devenas de sama familio, sed chia interkomprenighado inter iliaj parolantoj estas ne ebla por chiu dialekto de la japana lingvo. La diferenco inter ilia lingvoj estas pli malsama ol la angla kaj la germana lingvoj, kaj estas tiel malsama kiel la itala kaj la franca lingvoj.

国際語エスペラント運動ぬプラハ宣言

わたあ、エスペラント語(ぐち)ぬ発展ぬため、世界的やる運動んかい、揃(すり)とおる者(むん)たあや、くぬ宣言、むるぬ政府、国際組織とう良心ある人々(ちゆぬちゃあ)んかい送(うく)てい、くりなかい表(あら)わさっとおる目標んかい、向(ん)かてい、わたあや、不退転ぬ決意むち、むととうち、活動し、いちゆるくとう、うんぬきてい、なあめえめえぬ組織とう個人とうが、わたあぬくぬ努力とう、まじゅんなゆるくとう、呼(ゆ)びかきゆん。

エスペラント語(ぐち)や、1887にんんじ、国際的コミュニケーションぬため補助的言語案んでいさあに提唱さつたるあとう、生命力とう表現力ぬまんどおる言葉(くとうば)んかい、早々(ふええべえ)とう発達さあい、なあ、一世紀あまい、言葉(くとうば)とう文化ぬ境(さあけえ)無(ね)えんなち、人々(ちゆぬちゃあ)結(むす)びちきゆる働(はたら)ちとぅじみやん。エスペラント語(ぐち)使(ちか)ゆる人々(ちゆぬちゃあ)が、目当(みあ)ていしちやる理想や今(なま)ちきてい、重要性とう現代的意義、失(うしな)てえねえん。わたあや、公正なてい効果的やる言語秩序ぬたみなかいや、以下んじ言(ゆ)る原則ぬ必須やんでい考(かんげ)えゆしが、じるぬ民族語、世界語とうし、使(ちか)らはん、また今(なま)から後(あとう)ちゃんすか通信技術ぬ進(しし)でい、みいさる言語教育法ぬ開発さりらはん、くんとおる原則、実現するくとおならんさに。

1. 教育上ぬ効果

あるコミュニケーションぬしくみが、特定ぬ人々(ちゆぬちゃあ)んかいや、一生涯(いちみととう)み)ぬ特権、くいゆしが、他(ふか)ぬ人々(ちゆぬちゃあ)んかいや、くうてんぐわあぬ能力、獲得すしんちょうん、長えさる年月が間(ええだ)うみはまらんでえ、ならんくとう、求(むと)みゆるむんやれえ、うりえ、あたまたに反民主的やるむぬやん。エスペラント語(ぐち)や、他(ふか)ぬ言葉(くとうば)とういぬぐとう、完全やあらんしが、平等やる全世界的コミュニケーションんでいゆる領域んじえ、ちゆぬような競合する言葉(くとうば)とう比(くらび)やはん、でええじな、まさゆん。

言語ぬ不平等や、国際レベルん、合(あ)あち、あるっさぬレベルうとおてい、コミュニケーションぬ不平等、なするむぬやんでい、わたあや、宣言すん。わたあぬ運動や、民主的やるコミュニケーション、目当(みあ)ていとうするむぬやん。

2. 民族性ぬ無えん教育

民族語や、なあめえめえ特定ぬ文化・国家ていいちなとおん。たとうれえ、英語、習(なら)ゆる生徒や英語圏ぬ諸国、特(かわ)てい、アメリカ合衆国とうイギリスぬ文化・地理・政治にちいてい習ゆる事(くとう)なゆん。うりとおかわてい、エスペラント、習ゆる生徒や国境ぬ無(ね)えらん世界にちいてい習ゆるくとうないくとう、まあぬ国(くに)ん自(どう)ぬ国とういぬむんやん。

じるぬ民族語、使(ちいか)ゆる教育ん特定ぬ世界観とう結(むす)ばつとおんでい、わたあ、宣言すん。わたあぬ運動や、民族性ぬ無えん教育、目当(みあ)ていとうするむぬやん。

3. 教育上ぬ効果

外国語、習(なら)ゆる人々(ちゆぬちゃあ)ぬなかんじ、うり、とういうびゆる人々ぬ割合や、しぐくいきらさん。うりとおかわてい、エスペラントとういうびすせえ、独(どう)一人(ちゆい)しん、なゆい、他(ふか)ぬ言葉(くとうば)習ゆるたみぬ予備的学習ぬ効果にちいていん、いるんな研究報告ぬあん。また、生徒ぬ言語意識、高(たか)みゆるたみぬ教科うとおてい、エスペラント、中核んかいすんねえし、勸(しし)ぬる声(くいい)んあん。

民族語、習ゆせえ、難(むちか)さぬ、第二言語ぬ知識ぬあれえ、うりなかい、益(いち)受(う)きたるはじやる多(うふ)くぬ習やあんかいとうてい、かたくじら、妨(ふせぎ)ぎとう、なていいちゆんでい、わたあや、主張すん。わたあぬ運動や、効果的やる言語教育、目当(みあ)ていとうするむぬやん。

4. 多言語性

エスペラントぬ共同体や、誰(たあ)やていん例外ん無(ね)えな、たあちういいぬ言葉(くとうば)話(はな)しゆうすんでいゆる世界的規模ぬ言語共同体うとおてい、数(かじ)ぬいきらさる例(りい)ぬていいちやん。構成員や、なあめえめえ、一番(いちばん)いきらさていん、ていいちぬ非母語、会話なゆるあたいまでい習(なら)ゆる事(くとう)、どううぬあたimeiえすん。てえげえぬばあや、くぬくとうや、複数ぬ言語んかいぬ知識とうかなさ、むたらち、あとうあとう、うぬつちゆぬ視野、広(ふいる)ぎゆる事(くとう)んかい、ちなじゆん。

ちゃぬような言語ぬ話(はな)する人々(ちゃぬちゃあ)ん、うぬ言語ぬ大小、問(とう)うらな、コミュニケーションが、可能やる高(たか)さる水準までい、第二言語、習ゆる現実的やる機会(ばす)が、くいりいびちいやんでい、わったあや、主張すん。わったあぬ運動や、うぬ機会、くいゆるむぬやん。

5. 言語上ぬ権利

言語間ぬ力ぬ不平等がある事(くとう)や、世界(しけえ)ぬ多(うふ)くぬ人々(ちゃぬちゃあ)んかいとていえ、言語ぬ危機感、むたらち、また、まるけてえ、直接ぬ言語の抑圧とうなどおん。エスペラントぬ共同体んじえ、母語ぬ大小とうか公用・非公用、問(とう)うらな、たげえぬ寛容(かんぬう)ぬ胆心(ちむぐる)にゆてい、中立ぬ場(ばあ)んかい、すりとおん。かねる言語うとおていぬ権利とう責任ぬバランスや、言語ぬ不平等とうか紛争んかいぬ、みい解決策、進展しみてい評価するたみぬ先例なゆるむぬやん。

ちゃぬような言語んかいん、平等やる取(とう)い扱(あちけ)え、保証する旨ぬ、多(うふ)くぬ国際的文書なかい表明さとおしが、言語間ぬ力(ちから)ぬまぎさる格差や、うぬ保証、うかあくする事(くとう)やんでい、わったあや、主張すん。わったあぬ運動や、言語ぬ権利ぬ保証、目当(みあ)ていとうするむぬやん。

6. 言語ぬ多様性

諸国ぬ政府や、いいくる、世界(しけえ)うとおていぬ言語ぬ多様性や、コミュニケーションとう社会発展んかいとてい妨(さまた)ぎやんでい、考(かんげ)えぎさあやん。やしが、エスペラントぬ共同体んかいとていえ、言語ぬ多様性や、はていゆる事(くとう)ぬねえん、欠(か)ぎらちええならん豊(ゆ)ちくぬ泉(いずん)やん。やくとう、なあめえめえ言語や、まじりぬ生物種とういぬぐとう、うりんかいや、なあ価値ぬあるむんやい、守(まむ)てい、維持する値(にうち)ぬあるむぬやん。

むし、コミュニケーションとう発展ぬ政策ぬ、まじりぬ言語ぬ尊重とう支持んかい、基礎、うかんあいや、うりえ世界ぬちゃっさきいぬ言語んかい、死、宣告する事(くとう)やんでい、わったあや、主張すん。わったあぬ運動や、言語ぬ多様性、目当(みあ)ていとうするむぬやん。

7. 人間ぬ解放

ちゃぬような言語ん、うぬ使用者が互(たげ)えにコミュニケーション、ない事(くとう)なかい、人々(ちゃぬちゃあ)、自由なちょおししが、うりがまた、他(ふか)ぬ人々(ちゃぬちゃあ)とうぬコミュニケーション、妨(さまた)たぎゆる事(くとう)にゆてい、不自由ん、しみとおん。全世界的やるコミュニケーションぬ道具(どおぐ)とうさあい、作(つく)らっとおるエスペラントや、人間解放ぬまぎさる実際の事業ぬていいちやん。やくとう、むるぬ人(ちゃ)が、なあめえめえぬ地域文化ていはい言語の独自性んかい、しかつとう、根付(にいじ)ちよおしが、うりなかい制約やさらな、人類ぬ共同体んかい、うぬ一員とうし、参加なゆんねえ、なする事業やん。

数ヶ国ぬ民族語びけえん、使(ちか)ゆる事(くとう)や、自己表現ていはいコミュニケーション、連帯ぬ自由ぬ妨(さまた)ぎなゆる事(くとう)んかい、なゆんでいわったあや、主張すん。わったあぬ運動や、人間ぬ解放、目当(みあ)ていとうするむぬやん。

MANIFESTO DE PRAGO de la Movado por la Internacia Lingvo ESPERANTO

Ni, anoj de la tutmonda movado por la progresigo de Esperanto, direktas chi tiun manifeston al chiuj registaroj, internaciaj organizajhoj, kaj homoj de bona volo, deklaras nian intencon firmvole plu labori por la celoj chi tie esprimitaj, kaj invitas chiun unuopan organizajhon kaj homon alighi al nia strebado.

Lanchita en 1887 kiel projekto de helplingvo por internacia komunikado, kaj rapide evoluinta en vivoplenan, nuancorichan lingvon, Esperanto jam de pli ol jarcento funkcias por kunligi homojn trans lingvaj kaj kulturaj baroj. Intertempe la celoj de ghiaj parolantoj ne perdis gravecon kaj aktualecon. Nek la tutmonda uzado de kelkaj naciaj lingvoj, nek progresoj en la komunikad-tekniko, nek la malkovro de novaj metodoj de lingvo-instruado vershajne realigos jenajn principojn, kiujn ni konsideras esencaj por justa kaj efika lingva ordo.

1. Demokratio

Komunika sistemo, kiu tutvive privilegias iujn homojn, sed postulas de aliaj, ke ili investu jarojn da penoj por atingi malpli altan gradon de kapablo, estas fundamente maldemokratia. Kvankam, kiel chiu lingvo, Esperanto ne estas perfekta, ghi ege superas chiun rivalon en la sfero de egaleca tutmonda komunikado.

Ni asertas, ke lingva malegaleco sekvigas komunikan malegalecon je chiuj niveloj, inkluzive de la internacia nivelo. Ni estas movado por demokratia komunikado.

2. Transnacia edukado

Chiu etna lingvo estas ligita al difinita kulturo kaj naci(ar)o. Ekzemple, la lerneano, kiu studas la anglan, lernas pri la kulturo, geografio kaj politiko de la anglalingvaj landoj, precipe Usono kaj Britio. La lerneano, kiu studas Esperanton, lernas pri la mondo sen limoj, en kiu chiu lando prezentighas kiel hejmo.

Ni asertas, ke la edukado per iu ajn etna lingvo estas ligita al difinita perspektivo pri la mondo. Ni estas movado de transnacia edukado.

3. Pedagogia efikeco

Nur malgranda procentajho el tiuj, kiuj studas fremdan lingvon, ekmastras ghin. Plena posedo de Esperanto eblas ech per memstudado. Diversaj studoj raportis propedehtikajn efikojn al la lernado de aliaj lingvoj. Oni ankauh rekomendas Esperanton kiel kernan eron en kursoj por la lingva konsciigo de lernantoj.

Ni asertas, ke la malfacileco de la etnaj lingvoj chiam prezentos obstaklon por multaj lernantoj, kiuj tamen profitus el la scio de dua lingvo. Ni estas movado por efika lingvo-instruado.

4. Plurlingveco

La Esperanto-komunumo estas unu el malmultaj mondskalaj lingvokomunumoj, kies parolantoj estas senescepte du- aŭ plurlingvaj. Ĉiu komunumano akceptis la taskon lerni almenaŭ unu fremdan lingvon ĝis parola grado. Multokaze tio kondukas al la scio de kaj amo al pluraj lingvoj, kaj ĝenerale al pli vasta persona horizonto.

Ni asertas, ke la anoj de ĉiuj lingvoj, grandaj kaj malgrandaj, devus disponi pri reala ŝanco por alproprigi duan lingvon ĝis alta komunika nivelo. Ni estas movado por la provizo de tiu ŝanco.

5. Lingvaj rajtoj

La malegala disdivido de potenco inter la lingvoj estas recepto por konstanta lingva malsekureco, aŭ rekta lingva subpremado, ĉe granda parto de la monda loĝantaro. En la Esperanto-komunumo, la anoj de lingvoj grandaj kaj malgrandaj, oficialaj kaj neoficialaj, kunvenas sur neŭtrala tereno, dank' al la reciproka volo kompromisi. Tia ekvilibro inter lingvaj rajtoj kaj respondecoj liveras precedencon por evoluigi kaj pritaksi aliajn solvojn al la lingva malegaleco kaj lingvaj konfliktoj.

Ni asertas, ke la vastaj potencodiferencoj inter la lingvoj subfosas la garantiojn, esprimatajn en tiom da internaciaj dokumentoj, de egaleca traktado sendistinge pri la lingvo. Ni estas movado por lingvaj rajtoj.

6. Lingva diverseco

La naciaj registaroj emas konsideri la grandan diversecon de lingvoj en la mondo kiel baron al komunikado kaj evoluigo. Por la Esperanto-komunumo, tamen, la lingva diverseco estas konstanta kaj nemalhavebla fonto de riĉeco. Sekve, ĉiu lingvo, kiel ĉiu vivajhospecio, estas valora jam pro si mem kaj inda je protektado kaj subtenado.

Ni asertas, ke la politiko de komunikado kaj evoluigo, se ĝi ne estas bazita sur respekto al kaj subteno de ĉiuj lingvoj, kondamnas al formorto la plimulton de la lingvoj de la mondo. Ni estas movado por lingva diverseco.

7. Homa emancipiĝo

Ĉiu lingvo liberigas kaj malliberigas siajn anojn, donante al ili la povon komuniki inter si, barante la komunikadon kun aliaj. Planita kiel universala komunikilo, Esperanto estas unu el la grandaj funkciaj projektoj de la homa emancipiĝo - projekto por ebligi al ĉiu homo partopreni kiel individuo en la homara komunumo, kun firmaj radikoj ĉe sia loka kultura kaj lingva identeco, sed ne limigite de ili.

Ni asertas, ke la ekskluziva uzado de naciaj lingvoj neeviteble starigas barojn al la liberecoj de sinesprimado, komunikado kaj asociiĝo. Ni estas movado por la homa emancipiĝo.